

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“สวานนุตตริย — การฟังที่ยอดเยี่ยม”

สวานนุตตริย อ่านแบบภาษาบาลีว่า สะ - วะ - นา - นุต - ตะ - ริ - ยะ มาจากคำว่า สวน (ฟัง) กับคำว่า อนุตตริย (ยอดเยี่ยม, ไม่มีสิ่งอื่นยิ่งกว่า) รวมกันเป็น **สวานนุตตริย** แปลว่า **การฟังที่ยอดเยี่ยม** เขียนเป็นไทยได้ว่า **สวานนุตตริยะ** แสดงถึงการฟังที่ประเสริฐ ซึ่งไม่ใช่การฟังอย่างอื่น แต่เป็นการได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไม่ว่าจะเป็นบุคคลใดกล่าวก็ตาม เพราะทั้งหมดเป็นคำจริง เป็นไปเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด

ข้อความในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ฉกกนิบาต อนุตตริยสูตร
แสดงถึงความเป็นจริงของการฟังที่ยอดเยี่ยม ไว้ดังนี้คือ

ก็ **สวานนุตตริยะ (การฟังที่ยอดเยี่ยม)** เป็นอย่างไร? ดูกร ภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ย่อมไปเพื่อฟังเสียงกลองบ้าง เสียงพิณบ้าง เสียงเพลงขับบ้าง หรือเสียงสูงๆ ต่ำๆ บ้าง ย่อมไปเพื่อฟังธรรมของสมณะหรือพราหมณ์ผู้เห็นผิดผู้ปฏิบัติผิดบ้าง ดูกร ภิกษุทั้งหลาย การฟังนี้ มีอยู่ เราไม่กล่าวว่า ไม่มี ก็แต่ว่าการฟังนี้นั้น เป็นกิจเลว เป็นของชาวบ้าน เป็นของปุถุชน ไม่ประเสริฐ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ไม่เป็นไปเพื่อความเบื่อหน่าย เพื่อคลายกำหนัด เพื่อความดับ เพื่อสงบ-ระงับ เพื่อรู้ยิ่ง เพื่อตรัสรู้ เพื่อนิพพาน ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ส่วนผู้ใดมีศรัทธาตั้งมั่น มีความรักตั้งมั่น มีศรัทธาไม่หวั่นไหว มีความเลื่อมใสยิ่ง ย่อมไปฟังธรรมของพระตถาคตหรือสาวกของพระตถาคต การฟังนี้ยอดเยี่ยมกว่าการฟังทั้งหลาย ย่อมเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย เพื่อก้าวล่วงความโศกและความรำไร เพื่อความดับสูญแห่งทุกข์และโทมนัส เพื่อบรรลุ**ญายธรรม** (อริยมรรค) เพื่อทำให้แจ้งซึ่งนิพพาน ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ข้อที่บุคคลผู้มีศรัทธาตั้งมั่น มีความรักตั้งมั่น มีศรัทธาไม่หวั่นไหว มีความเลื่อมใสยิ่ง ไปเพื่อฟังธรรมของพระตถาคตหรือสาวกของพระตถาคตนี้ เราเรียกว่า **สวานนุตตริยะ (การฟังที่ยอดเยี่ยม)**.

การฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงโดยละเอียด โดยประการทั้งปวง ตลอด ๔๕ พรรชานั้น เป็นการฟังการศึกษาที่มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง เป็นไปเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก เป็นการสะสมทรัพย์อันประเสริฐ เป็นเหตุแห่งความเจริญ เป็นการฟังการศึกษาที่ยอดเยี่ยม จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ดีมีประโยชน์นั้น ยิ่งฟังมาก ศึกษามาก ก็ยิ่งดี ซึ่งจะต้องมีความเข้าใจถูกเห็นถูกด้วย และจะต้องฟังต้องศึกษาไปจนตลอดชีวิตเท่าที่จะสามารถศึกษาได้ และประการที่สำคัญคือ จุดประสงค์ในการฟังการศึกษาพระธรรมต้องตรงและถูกต้อง ผู้ศึกษาจึงจะได้รับประโยชน์จาก

การศึกษาพระธรรม เพราะถ้าจุดประสงค์ไม่ตรงแล้วย่อมมีโทษ ไม่ได้เป็นไปเพื่อการขัดเกลากิเลส มีแต่เพิ่มกิเลส เช่น ความสำคัญตนเป็นต้น

ถ้าหากจุดประสงค์ในการฟังการศึกษาถูกต้อง ก็จะทำให้ทราบได้ที่ยังไม่ได้ดับกิเลสทั้งหมดอย่างเด็ดขาด ศึกษาเท่าไรก็ยังไม่พอ แต่ก็ไม่ได้เหลือวิสัยสำหรับผู้ตั้งใจศึกษาที่จะสะสมปัญญาไปตามลำดับ เพราะพระธรรมแสดงถึงสิ่งที่มีจริง ไม่พ้นไปจากชีวิตประจำวัน ทั้งทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย และทางใจ ที่สามารถเข้าใจถูกเห็นถูกตามความเป็นจริงได้ สิ่งที่ไม่ควรลืมคือการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม ต้องเป็นไปเพื่อการละ ถ้าหากกิเลสยังมีอยู่ ยังละไม่ได้ ยังดับไม่ได้ แล้วใครมาบอกเราว่า ศึกษาเท่านั้นเท่านั้นพอ ก็ไม่ใช่สิ่งที่ตรงกับความจริงเลย เพราะการที่จะรู้ว่าเป็นจริง ๆ ต้องรู้ด้วยปัญญาของผู้ที่ไม่มีกิเลสทุกประการแล้วเท่านั้น แม้จะเป็นพระอรหันต์ห่างไกลแสนไกลจากกิเลสโดยประการทั้งปวงแล้ว เสร็จกิจในการดับกิเลสแล้ว แต่ก็ยังฟังพระธรรม เพื่อรักษาพระธรรมให้มั่นคงสืบทอดต่อไป

ทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ มีเวลาไม่มากที่จะได้ฟังพระธรรม เพราะว่าส่วนใหญ่แล้ว ชีวิตก็เป็นไปในเรื่องอื่น เป็นไปกับด้วยอกุศลอย่างมาก ซึ่งเมื่อเทียบกับการได้ฟังพระธรรม ก็จะได้รู้ว่าในสังสารวัฏที่ยาวนานจนถึง ณ บัดนี้และต่อไป เวลาที่จะได้มีโอกาสฟังพระธรรม พิจารณาพระธรรมจริง ๆ และเริ่มเข้าใจพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงนั้น ก็ไม่มากนัก เพราะฉะนั้น จึงเป็นโอกาสสำหรับพุทธบริษัทที่จะได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมเพื่อความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้น เพราะว่าในครั้งพุทธกาล ตอนที่มารทูลเชิญให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระองค์ได้ตรัสว่า “ทราบใดที่พุทธบริษัท ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแตกฉานในพระธรรม ก็ยังไม่ปรินิพพาน” และถึงแม้พระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ก็ยังเป็นหน้าที่ของพุทธบริษัททั้ง ๔ ซึ่งบัดนี้เหลือแต่เพียง ๓ บริษัท (ไม่มีพระภิกษุณี) ที่จะได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูก และเพื่อดำรงรักษาพระธรรมไว้ด้วยความเข้าใจที่ถูกต้องของแต่ละคน

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงนั้น เกิดจากการที่พระองค์ทรงบำเพ็ญพระบารมี (คุณความดีที่จะทำให้ถึงฝั่งของการดับกิเลส) มาถึง ๔ อสงไขยแสนกัป ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานมาก เพราะฉะนั้น การที่จะได้มีโอกาสได้ยิน ได้ฟังพระธรรมแต่ละคำที่ทรงแสดงในครั้งนั้นและได้จาริกสืบทอดมาจนถึงยุคนี้สมัยนี้ จึงเป็นสิ่งที่มีความสูงสุดในชีวิต ขณะที่ได้ฟังพระธรรมและเข้าใจ ขณะนั้นก็เป็นการบูชาพระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ทรงบำเพ็ญพระบารมีมา โดยไม่ใช่เพื่อรู้แจ้งสภาพธรรมเพียงพระองค์เดียว แต่เพื่อที่จะทรงอนุเคราะห์เกื้อกูลให้บุคคลอื่นมีโอกาสได้เข้าใจพระธรรมด้วย

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงตลอด ๔๕ พรรษานั้น เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ผู้ที่ได้ฟังและน้อมที่จะประพฤติปฏิบัติตามอย่างแท้จริง เป็นประโยชน์เกื้อกูลทั้งในปัจจุบันชาติ คือ ชาตินี้ และในชาติต่อไป พร้อมทั้งยังเป็นเหตุปัจจัยให้บรรลุถึงประโยชน์อย่างยิ่ง คือ การรู้แจ้งสภาพธรรม

ดับกิเลสตามลำดับขั้นได้ด้วย ที่สำคัญที่สุด ต้องเริ่มสะสมปัญญา จากการฟัง การศึกษาพระธรรม เป็นปกติในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการฟังที่ยอดเยียม เป็นช่วงเวลาที่มียค่าที่สุดสำหรับชีวิต เพราะจะเป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นแห่งปัญญาอย่างแท้จริง อันเนื่องมาจากอาศัยคำแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ที่ได้ฟังได้ศึกษาพิจารณาไตร่ตรองจนเป็นความเข้าใจถูกเห็นถูกของตนเอง.

[ชมรมบ้านรัชมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]